

Gödöllői Járásbíróság
3.Beü.322/2016/2.szám

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	III / 1838-0/2016 1
Érkezett:	2016 NOV 08.
Példány:	Kezelőiroda:
Melléklet:	g db H

A Gödöllői Járásbíróság Gödöllőn, 2016. október hó 25. napján meghozta a következő

végzést:

A bíróság a bűnügyi költségről történő utólagos rendelkezés miatt [REDACTED] ellen folyamatban lévő büntetőeljárást

felfüggeszti,

és a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 514. § (1) bekezdés első mondatrész „A 339.§ (1) bekezdésében szabályozott esetben a bűnügyi költséget a magánvádló viseli” alaptörvény-ellenességének megállapítása érdekében az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS

[REDACTED] magánvádló 2012. szeptember hó 3. napján jogi képviselője útján feljelentést tett [REDACTED] vádlottal szemben a sérelmére elkövetett rágalmozás vétsége miatt. A Gödöllői Járásbíróság a 2016. január 20. napján kelt és a Budapest Környéki Törvényszék 14..Bf.255/2016/5. számú végzésével 2016. május hó 17. napján jogerős 3.B.641/2014/26. számú ítéletével [REDACTED] vádlottakat a rágalmozás vétsége miatt emelt vád alól felmentette.

[REDACTED] ügyvéd, az I. r., a II. r. és a III. r. vádlottak meghatalmazott védője, a Gödöllői Járásbírósághoz 2016. augusztus 4. napján faxon, illetve 2016. augusztus 8. napján postai úton eljuttatott beadványában a büntetőeljárás során felmerült – a 26/2003. (VII.1.) IM-BM-PM együttes rendelet és a 7/2002. (III.30.) IM rendelet szerinti – védői munkadíjának és költségeinek a megtérítését kérte arra hivatkozással, hogy azt védenecsi nem előlegezték meg.

A járásbíróság az iratok másodfokú bíróságról történő visszaérkezését követően, a védői indítvány elbírálása során észlelte, hogy a büntetőeljárásról szóló törvény felmentett vádlottak védői munkadíjának és készkiadásainak viselésével kapcsolatos rendelkezése a magánvádas eljárások esetén Magyarország Alaptörvényével ellentétes rendelkezést tartalmaz.

Az 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban Be.) 514. § (1) bekezdése értelmében „a 339. § (1) bekezdésében szabályozott esetben a bűnügyi költséget a magánvádló viseli, ha azonban a büntetőeljárást a Btk. 25. § a) vagy c) pontja szerinti büntethetőséget megszüntető okból szüntették meg, a 74. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott bűnügyi költséget az állam viseli. A 339. § (2) bekezdése alkalmazásának akkor is helye van, ha a bíróság az eljárást az 504. § (1) bekezdés b) pontja, az 510. § (1) bekezdés első mondata, illetve az 512. § (4) bekezdése alapján szüntette meg.”

A Be. 339. § (1) bekezdése kimondja, hogy „az állam viseli a 74. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott bűnügyi költségből azt a költséget, amelynek viselésére a vádlott a 338. § alapján nem kötelezhető, továbbá azt a költséget, amelyet a vádlottnak a 74. § (3) bekezdése alapján nem kell megtérítenie.” A (2) bekezdés szerint „az állam viseli azt a költséget is, amely annak kapcsán merült fel, hogy a vádlott hallássérült, beszéd fogyatékos, vak, illetőleg a magyar nyelvet nem ismeri, vagy az eljárás során regionális vagy nemzetiségi nyelvét használta.” A (3) bekezdés alapján „ha a vádat az ügyész képviselte, és a bíróság a vádlottat felmenti, vagy az eljárást az ügyész védelejtése miatt megszünteti, az állam a határozat jogerőre emelkedésétől számított harminc napon belül – a külön jogszabályban meghatározott mértékben – megtéríti a vádlott költségét, továbbá védőjének az eljárás során nem előlegezett díját és költségét.”

A 74. § (1) bekezdése szerint „bűnügyi költség

a) az a költség, amelyet az ügyben az eljárás megindításától a büntetés végrehajtásának befejezéséig, továbbá a rendkívüli jogorvoslati eljárás, valamint a különleges eljárások során az állam előlegezett,

b) a terheltnek, a sértettnek, a magánfélnek, a pótmagánvádlónak és a magánvádlónak, a terhelt és a sértett törvényes képviselőjének az ügyben felmerült készkiadása, akkor is, ha azt az állam nem előlegezte,

c) a kirendelt védőnek és a sértett, a magánfél, valamint a pótmagánvádló képviselőjének készkiadása és díja, akkor is, ha azt az állam nem előlegezte.”

A fenti jogszabályhelyekre figyelemmel a bíróság szerint megállapítható, hogy jelen büntetőügyben a felmentett vádlottak védője által kért munkadíj, illetve költség megfizetésére a büntetőeljárásról szóló törvény nem ad lehetőséget, ezáltal mulasztással előidézett alaptörvény-ellenes rendelkezést tartalmaz.

Az idézett rendelkezések összevetésével ugyanis megállapítható, hogy a magánvádas eljárásban a felmentett vádlott(ak) által meghatalmazott védő díjának és készkiadásának viselésére a Be. 514.§ (1) bekezdése szerint a magánvádlót nem lehet kötelezni, mivel ezek a Be. 74. § (1) bekezdése értelmében nem minősülnek bűnügyi költségnek. Emellett a Be. 339.§ (3) bekezdése alapján viszont csak ügyészi vádképviselő esetében téríti meg az Állam a meghatalmazott védő munkadíját és készkiadásait. A magánvádló által kezdeményezett büntetőeljárás alá vont vádlottaknak tehát felmentésük esetén is viselniük kell a védelmük ellátásával felmerült kiadásait, ha védelmük ellátásáról maguk gondoskodtak.

Magyarország Alaptörvényének a XXVIII. cikk (3) bekezdése szerint: „A büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez.” Ennek megfelelően a Be. 47. § (1) bekezdése értelmében a terhelt vagy érdekében a törvényben meghatározott személy védőt hatalmazhat meg.

A hivatkozott rendelkezések együttes értelmezésének eredményeként a bíróság álláspontja szerint a Be. 514. § (1) bekezdés rendelkező részben idézett mondatrésze a jelenlegi megfogalmazásában alaptörvény-ellenes rendelkezésnek tekinthető.

Az Alaptörvény és a Be. hivatkozott rendelkezéseinek maradéktalan érvényesülését a magánvádas eljárásokban kétségessé teszi a Be. 514. § (1) bekezdésének hatályos szabályozása, amiből következően az ilyen eljárás alá vont személyeknek azzal kell

számolnia, hogy az ellenük emelt vád megalapozatlanságának bizonyítása esetén is viselniük kell az általuk választott védő igénybevétele folytán felmerült költségeit.

A vádemelés sikertelenségnek anyagi kockázatát tehát védő meghatalmazása esetén nem a magánvádlónak, hanem a vádlottnak kell viselnie, akit ez a körülmény szükségképpen gátolhat a védelemhez való alkotmányos jogának gyakorlásában, ha ennek anyagi következményeit az eljárás eredményétől függetlenül szükségképpen neki kell viselnie. Emellett kiemelendő, hogy a védelemhez való jog, illetve a szabad védőválasztás joga tartalmilag nem térhet el a védőköteles, illetve a védő nélkül is lefolytatható eljárásoknál, ellenkező esetben ez az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésében foglalt törvény előtti egyenlőség elvébe és a hátrányos megkülönböztetés tilalmába ütközne. Megjegyzi a bíróság, hogy a magánvádas eljárásokban is kötelező lehet a védelem, ha a Be. 46.§ b-e.) pontjának valamelyike a terhelt esetében fennáll.

Erre figyelemmel a bíróság álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikkében megfogalmazott védelemhez való alkotmányos jog érvényesülésének sérelmével járó következményei miatt megállapítható, hogy a Be. 514. § (1) bekezdésének hivatkozott része alaptörvény-ellenes.

A fentiekben rögzítetteket támasztja alá az Alkotmánybíróság 15/2016. (IX.21.) AB határozatának pótmagánvádas eljárásokkal kapcsolatban kifejtett indokolása.

E határozatában az Alkotmánybíróság visszautalt az alaptörvényben biztosított védelemhez fűződő jog értelmezésével kapcsolatos 8/2013. (III.1.) AB határozatában kifejtettekre. Kiemelte, hogy a védekezés szabad megválasztásába beletartozik – kötelező védelem hiányában – a védelem jogáról való lemondás, de az is, hogy a terhelt személyesen vagy védő útján, illetve mindkét módon védekezzen. A törvényben meghatározott esetekben kötelező a védelem. Azonban a terhelt ekkor is szabad belátása szerint dönthet arról, hogy a hatóság által kirendelt védő látja-e el a védelmét vagy az általa választott védőt hatalmazza meg, amennyiben ehhez megfelelő pénzügyi fedezettel rendelkezik. Ennek következtében a védelemhez való jog alapelvének a bűnügyi költségek viselését szabályozó részletszabályokban is érvényesülnie kell. Különösen fontos lehet a bűnügyi költségviselés a védelemhez való jog részét képező szabad védőválasztás joga tekintetében.

Kiemelte továbbá, hogy a védelemhez való jog tartalma és azon belül a védőválasztás lehetősége nemzetközileg elfogadott elveken alapul, amellyel kapcsolatban hivatkozott az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. cikkében rögzített védelemhez való jogra és az Emberi Jogok Európai Bírósága döntéseire is.

Hivatkozott az Alkotmánybíróság arra is, hogy a büntetőeljárás bűnügyi költségre vonatkozó egyes részletszabályai összefüggenek a hatékony védelemhez való jog biztosításával, hiszen a költségek viselésének szabályozása ezen jog érvényesülésének az anyagi feltételét teremti meg. Kitért továbbá arra, hogy a meghatalmazott védő díjának és költségeinek viselése tekintetében a szabályozás ellentmondásos, hiszen a Be. rendelkezéseinek az összevetése alapján az állapítható meg, hogy a meghatalmazott védő díját és költségét kizárólag az ügyész vádképvisellete alapján folyó eljárásban téríti meg a terheltnek az állam a „pervesztessége” esetén, míg a pótmagánvádló „pervesztessége” esetén a meghatalmazott védő díját és költségeit minden esetben a terheltnek kell viselnie. Utóbbi körülmény pedig a terhelt védőválasztási jogát a pótmagánvádas eljárásban jelentősen korlátozza, hiszen ez komoly

anyagi megterhelést is jelenthet a terhelt számára, és egyúttal visszatartó erő lehet abban a tekintetben, hogy a terhelt szabad belátása szerint válasszon védőt.

A bíróság megítélése szerint a Be. 514. § (1) bekezdés hivatkozott rendelkezésére is érvényes a 15/2016. (IX.21.) AB határozatnak az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt követelményével kapcsolatban kifejtett álláspontja, azaz a jelen végzéssel támadott jogszabályi rendelkezés, a kapcsolódó jogszabályi környezet és az azzal összefüggő jogalkotói tevékenység vizsgálata során sem tárható fel olyan alkotmányos célt, amely a korlátozás szükségességét kellő módon alátámasztaná. A magánvádlót sem terheli ugyanis az az ügyészre vonatkozó objektivitási kötelezettség, amely miatt a közérdek képviselője során a szakmai felelősség szabályai szerint köteles eljárni. Erre figyelemmel pedig az enyhítő körülmények feltárása, a vádlott javára szóló bizonyítékok megfelelő előterjesztése és a hatékony védői stratégia kialakítása érdekében a magánvádló által képviselt vád alapján folytatott eljárásban a vádlott védelme – még nem kötelező védelem esetén is – fokozottan indokolttá teszi a számára megfelelő védő kiválasztását. A költségviselés hatályos szabályai a magánvádas eljárások esetén is pontosan olyan helyzetben akadályozzák a védelemhez fűződő jog érvényesítését, amikor annak megerősítése lenne szükséges.

Mindezekre figyelemmel a bíróság a Be. 307.§-ának (1) bekezdése szerint eljárva, a Be. 266.§ (1) bekezdés b.) pontja alapján az előtte folyamatban lévő büntetőeljárást felfüggesztette és – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontjára, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban Abtv.) 25.§-ának (1) bekezdésére is figyelemmel – az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezte.

A bíróság álláspontja szerint az érintett rendelkezés esetében az Abtv. 46. §-ának (1) bekezdésében meghatározott jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség áll fenn. A jogbiztonság és az alaptörvény-ellenes jogszabály helyetti új szabályozás megalkotása érdekében – figyelemmel az Abtv. 45. §-ának (4) bekezdésére – az adott rendelkezés jövőbeli hatályú (pro futuro) megsemmisítése indokolt, ugyanis a fennálló helyzet alaptörvény-ellenessége csupán annak módosításával orvosolható.

A járásbíróság végzése elleni fellebbezés a Be. 307. §-ának (2) bekezdése alapján kizárt.

Gödöllő, 2016. október hó 25. napján

A kiadmány hitelül:

